

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

<p><b>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:</b> Львів, Ринок 10. II. пов. Конт. почт. шл. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не звертається.</p>	<p><b>ПЕРЕДПЛАТА:</b> Місячно в країні 4-20 зл. <b>ЗА ГРАНИЦЮ:</b> В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зм., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. в. Ру- мунії 150 мол. Болгарії 7-50 лв., Австрії 7-50 зл. Зима адреса 1 год.</p>	<p><b>В справі оголо- шень звертатися до Адміністрації.</b> <b>ЦІНА</b> ОДНОГО ПРИМІРНИКА <b>17 сот.</b></p>
--	--	--

## Національна Україна.

У висліді світової війни і її наслідків: революції та національно-визвольних рухів українську національну територію поділено між двома державами: Європою (Союз Рад-Республік) і Європою (Польщу, Румунію й Чехословаччину). В обох могутностях українська нація перебуває в різних умовах характеру політичного, культурного й соціального. В Союзі Рад Республік українська нація має не лише свій природний культурний центр, але й має свою державність. Як не оцінювати правові відносини, соціальний лад, культурно-агітаційну спекуляцію, — то все таки не слід замикати очей на ті державні рамки, ті завязки української державності, що звільня, але неминухо створюють все кращі, певніші й постійні умови життя й всестороннього розвитку української нації.

Розваливши царську тюрму народів, українська нація в створених умовах революційного страхіття не була в змозозі створити й уgruntувати своєї незалежної й держави. На те не вистало сили українському народові. Маючи проти себе російську реакцію з її Алексєєвими, Денікінами, Колчаками, Врангелями й іншими комбатантами великого світового капіталу з одного боку, а червону, революційно-імперіалістичну Москву з другого; далі маючи проти себе Польщу, Румунію й їх протекторів — Україна не викресала зі себе стільки сил, щоб вийти переможцем з тієї боротьби.

Але український народ все таки впертою боротьбою, вічним, затишним ласовим повстанським рухом при чинив соротилом настановлену Москвою владу до береження значної частини державницьких здобутків, до перевірки її становища в національній справі, а навіть при чинив до деякої еволюції в національній бік і саму харківську владу. І сьогодні ми є свідками тієї далекосягної метаморфози, що з мук і терпіння, з боротьби й жертв крок за кроком перетворюється фікція радянської державності в дійсність української національної державності, хоч під прапором радянської державницької форми. Тією державою, як ми вже зазначували, обмеженою щодо своїх компетенцій, непозною щодо повноти суверенних прав, підчищеною в багатьох ділянках свого державного життя московському центру — править КП(б)У. Однак, хоч тільки одна правительствена партія всецільно посідає повноту не лише державної, але й громадської влади, то все таки не слід української радянської державності утотожнювати з комуністичною партією. Держава — як така — є компромісом між громадянами і їх центробіжними інтересами. Держави не творять ніяка одна партія, хоч би не знали яка єдиномуча; на місці держави виявляється дуже багато

елементів й інтересів, часто суто-тичних пануючій партії чи пануючій класі. В змаганні зберегти державу і свою пануючу позицію кожній, навіть найбільше диктаторській партії мусить рахуватися в настроях, інтересах, бажаннях й вимогах більшості. Іншими словами: вона мусить з висот своєї теорії сходити на низини практики, мусить робити безнастанні уступки. І ми від двох літ є свідками того примусового, кінцевого, життєвого здавання позицій пануючою комуністичною партією на Вел. Україні в користь широких народніх мас, в користь українського національного змісту фірмово радянської державності. А це без сумніву є великий, епохальний здобуток українського народу, є вступлення на шлях річевого, природного державного будівництва. Дальший розвиток подій набирає всіх ознак еволюційності в бік

національної України з радикальною соціальною закраскою.

Офіційним центром Рад. України є Харків, центр адміністративний, але фактичним, справжнім осередком української нації є Київ, центр культурний.

Ф. Ф.

## Світова політика в 1924 р.

Минулий рік минав в європейській політиці під гаслом порозуміння. Десять літ по підписанні миру союзні держави ще не поладнали найважливіших спірних справ. Одним зі здобутків останнього року було ясне признание, що ліквідація війни незакінчена і що засоби вибрані для цієї ліквідації були часто помилкові та недоцільні.

### Англія, Франція, Німеччина.

Найбільше зацікавлені у версальському договорі Англія та Франція, сказали собі правду, що важко їм їти спільними шляхами закордонної політики. Англія не годилася на окупаційний експеримент Франції на німецькій території. Зміна урядів на протязі року не привела до основної зміни взаємин між двома державами.

На чолі англійського уряду став уперше представник робітничої партії Мак Донелд. Прийняття за його влади економічного плану міжнародної комісії привело до міністерської кризи у Франції. На місці несприятливого супроти Німеччини Поанкаре прийшов Ерріо, який сподівався зміцнити взаємини дружби з англійським урядом. Нові німецькі вибори були доказом, що німецький народ уважав корисною зміну в напрямку примирення з новим лівим курсом політики у союзних державах. Однак лівий англійський кабінет упав швидко. Ліберальна партія, що його піддержувала, перейшла до опозиції, в наслідок визнання де факто уряду СРСР і підписання з ним економічного договору всупереч традиційним методам англійського парламентаризму. При нових виборах вийшли переможною більшістю консерватисти, а ліберальна партія змалювала непомірно, втративши свого голову Асквіта.

Лондонська репараційна конференція, що принесла т. зв. план Дауа, є зворотним моментом у відношенні до Німеччини. Франція евакуувала частину Рурщини. Сепаратистичний рух у Надв'єнщині та

Палатинаті згас. У Франції президент республіки Мілеран, палкий оборонець політики Поанкаре, мусить уступити місце радикалові Думергові.

### С. Р. С. Р.

Минулий рік почався для большевиків трагічним моментом смерті Леніна, мізку комунізму. По ньому перебрала провід славна трійка: Зіновєв, Каменєв і Сталін. Два рази протиставив себе Троцький політиці російської компартії. Перший раз на початку року, а другий раз під кінець того року. Ці виступи Троцького внесли в партію дисгармонію. Наслідки їх ще не відомі. Завдяки їм партія перейшла зі стадією внутрішнім ферментом і в 1925 р. На економічному полі там слідна була певна рівновага. Введено нову валюту. Недорід що рівновагу захитав дуже поважно. З впровадженням нової валюти і позірним зрівноваженням буджегу зазначилася течія повороту до чистого комунізму в господарстві і боротьба з „непом“. Однак вона до нічого не довела. Державні торговельні органи та кооперації, що мали заступити „неп“ не дорівняли своему завданню.

### Італія та Іспанія.

В Італії становище фашистського уряду спершу захитувалося вбивством соціалістичного посла Маттеоті, вважаючи Муссоліні моральним

співвинуватим. Муссоліні залізною дисципліною та енергійними заходами у переведенні сільства вдержу рівновагу. Кейтнєві вибори дають певну перевагу фашистам, завдяки спеціальному виборчому закону. При відчиненні парламенту, у жовтні, опозиція на чолі з бувшим прем'єр-міністрами Орландо та Джолітті висловлює своє невдоволення штучними засобами переведення виборів. Криза фашистського уряду продовжується.

Іспанія, під проводом голови диктаторії Прімо ді Рівера, веде невдачну війну в Марокко, ще незакінчену, яка впливає на ненормальні відносини у нутрі держави.

### Малі держави.

У Греції по трьохлітній неприсутності вертається до батьківщини найвизначніший її політик Велізелос, 11. січня стає прем'єр-міністром, але по трьох тижнях мусить покинути це становище і край. У квітні народ домагається республіки, а король Юрій та королева Єлисавета покидають Грецію. У Македонії під впливом большевицької агітації вбивають провідника макед. руху — Тодора Александрова. Наслідком цього напруження між урядом сербським та болгарським. У Болгарії нема основних змін; у Румунії на далі уряд Братіану. У Туреччині національні збори в Ангорі зривають з турецькою традицією, касуючи каліфат та проганаючи каліфа. На протязі всього року виселюють Греків та Вірмен, під претекстом вичисти населення, згідно з лозанським трактатом.

### Зєдинені Держави.

Американський уряд з мотивів політичних, економічних та расових обмежує візд чужинців. Іміграційний закон найсильніше вражає Японію. З виборів на президента держави виходить переможцем Кулідж, який автоматично зайняв це місце рік раніше по смерті Гардінга. У початку року слід зазначити сенсаційні скандали у зв'язку з державними концесіями на нафтові терени.

### На широкому світі.

У Китаю внутрішня війна велась ще завзятіше, ніж раніше. Большевицький уряд входить у порозуміння з пекінським урядом і захищується. Горожанська війна викидає цілу низку провідників, і в їх інтересах так само важко зорієнтуватися як у пріваншак. — Японія обурена проти Америки. Єгипет стає знову театром боротьби проти геґемонії Англії. Найважливішою подією є вбивство головного англійського губернатора Лі Стека. Англія відмовляється від передачі справи

Пр. 4121/24. В Імєні Республіки Польської Суд окружний кривий як Трибунал пресовий у Львові рішив на висок Державної Прокуратури, що зміст часопису „Діло“ ч. 290 (10.383) з дня 31. XII. 1924 п. в. артікул під заголовком: 1) „Влада і преса“ а) уст. п. між сиротами ч) Чехословаччині а) Сиротами українським б) уст. п. сиротами під пильською владою до кінця артікулу, 2) Університетська партія уст. п. між сиротами організації в Ч. С. Р. а) Через те то містить знаменна від 1. січня з п. 65 а) зак. кр. од 2) виступку з 8.281 зак. кр. узяв докору в день 30. XII. 1921 року конфіскації

за оправдану і зареда знаменна від 30. січня і видав по дужі 3.493 л. кар заборону дальшого розширення того друкованого листка. Заразом видав наказ видавничому редактору той часопису, щоб це рішення помістив безплатно, в найбільшій часті і то на першій сторінці. Неможливість того наказу потігас за собою наслідки подані в а 3.21 зак. кр. од 16. XII. 1922 д. п. д. 14 б. ек 1923, а ісполнювався за переступку до грани до 400 з. п. — Львів дня 31. грудня 1924.

(Щапіє весткоп.)



## Коротка історія боротьби.

Чисто українське село Лисиничі, львівського повіту, веде вже сьмий місяць тесалу боротьбу за українську школу. Ще дня 19. травня 1924. р. ухвалили Поляки, члени прибічної громадської ради, (не вважаючи на те, що на основі громадського закону прибічна рада не має права рішати про переміну викладової мови) переміну української викладової мови в 2-класовій школі на польську. Не поміг протест трьох членів прибічної ради — Українців і родичів українських дітей. Шкільна кураторія затвердила переміну викладової мови. Проти цього рішення кураторії внесено дня 24. травня 1924. р. відклик до міністерства освіти, а українські посли в австрійському союзі внесли інтерпеляцію. Не оглядаючись на внесений відклик і не вичікуючи його полагоди, в шкільному році 1924-25 зведено в лисиничській школі польську викладову мову.

Родичі українських дітей відмовилися посилати своїх дітей до школи аж до часу полагодиження відклику. Це заявила депутація львівському кураторові. Внесеного відклику не полагодило міністерство до нинішнього дня, хоч закон велить полагодити його в шеститижневому речинні, а повітова шкільна рада наложла на родичів за непосилання дітей до школи кару гривни від 3—5 золотих. І проти цього внесено збірний відклик до кураторії і міністерства.

В днях 29. і 31. грудня 1924. р. відбулося в Лисиничах фантування. Вже рано 29. грудня 1924. р. прийшов до села возний староства в

Єгипту на розсуд Ліги Націй і загострює свою політику супроти Єгипту.

Про діяльність Ліги Націй, яка проминала у тиші кабінетних нарад, слід би згадати на іншому місці, не в зв'язку з великими актуальними світовими подіями, на які вона, на жаль, покищо мала дуже слабкий вплив.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

## Колись а нині.

„Сісія, родися жито, пшениця, всяка паничина!“ гукав надмірно якийсь сильний голос і на мою голову сиплется зерно з рідного поля.

Розплющую очі, протираю повіки, бо спав, як тільки на постелі, маминими руками зготовлений, спить хлопчик-гімназіст, і біля ліжка бачу нашого дядя Яничинського. У ньому, білім кожусі, в чорним, баранковим ковчиром, волосся і вуса гарно пристрижені, лице чисто виголене, виглядає як старосвітський селянин-лидар, хоч рівний!

„Сісія, родися!“ — починає він-чунати вдовге і силпе на мос ліжко цукорки. Ніде, ніколи і ніякі солодощі світа не смакували мені так, як оті новорічні цукорки.

— Паничу, вставайте! Підемо на службу Богу!

Дивлюся у вікно. Замуроване. Зітхавши ваз цей мороз стільки фантатизму, щоб повисріблювати та повижмужжувати такі розкішні галузки, листки і квітки, яким рідних ні в природі, ні на образах не побачити?

За вікном шумить вітер, але він

асистентів держ. поліція і почали урядкування. В селі повстав крик і плач, як в часі татарського наїзду. Переводжено фантування в брутальний спосіб, а навіть бито людей. Поліцей вларив кілька разів у лице Михайла Вендику сина Данила, хвапив за груди Анну Цицулу і придержав її в кімнаті, щоб вона не виділа, що забирає возний в другій кімнаті. Фантуючі прозивали людей більшовиками, трозили стрільнями і т. п. І так прийшли на обійстя Петра Шеперіського. Хата була зачинена, бо господарі були в місті, а в середині находилися малолітні діти, з яких найстарше мало 10 літ. Побачивши зачинені двері, підійшли до вікна, відкинули солому зі заґати, відважили багнетом вікно забите цвяхами і збили шибу. Діти перелякалися, думаючи, що це якийсь бандитський напад, почали плакати і кликати рятунку. За гринну в висоті 3—5 зол. фантовано річи вартості кількадесять або й кількасот золотих, як нпр. у Михайлини Бедрій. Залюбки забирали подушки і коничні діточу одежину так, що деякі діти остали голі і босі.

Возний, не оглядаючись на домагання громадян, не показався у повноваженнях переводити фантування.

Наказному комісареві Лисинич Каролеві Шепанському, Полякові і заушникові посла Прушинського, була сілню в оці тверда боротьба українських громадян за свої права. Коли командант поліційної станиці на Ялівці Новаковскі не хотів на приказ комісара Шепанського переслідувати і арештувати українських громадян за те, що вони упоминаються за українську школу, звернувся Шепанскі з зажаданням на команданта до посла Прушинського.

всувають власти Новаковського в Ялівці, а на його місце призначають нового команданта Келлсра. Цей вже слухав сілпо наказного комісара. Шепанскі, якому погрожує усунення із за господарки громадським майном, починає мститися на Українцях. Дічка ходив він разом з командантом станиці до староства, аж вкін-

ни виклопотав, що на село прийшло фантування.

## Власти грозять.

Після переведення фантування була у львівського старості двічі депутація громадян. Цей обіцяв звернути зафантовані річи, якщо люди пішлиють дітей до польської школи. Депутація заявила,

У відповідь на не староста висказав сліуючу погрозу: „a za to, ze szturmujecie, — zle wyjdziecie“.

Як зачуваємо, громадяне вносять позов до Найвищого адміністраційного трибуналу. Також наші посли внесуть по святах відповідні інтерпеляції.

В. А.

## У. С. Р. Р.

### Амністія.

З нагоди п'ятиліття радянської влади на Україні проголосив Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет амністію для деякої категорії політичних і уголовних діячів. І так в самому Києві випущено на волю 139 п'янів із т. зв. домія для примусових робіт а 268 визнан амніщено кару до половини.

За „Вістями“.

### Засуд.

В Миколаєві відбулася в губернському суді розправа проти контрреволюціонерів Ганьке та Гусенгаймера. Вони належади до кримінального закону т. зв. Славець часів Демінішани і збили багато політичних робітників комуністів. Ховалися перед революцією справдливостю п'ять літ. Недавно їх арештовано. Ганьке засуджено на кару смерті через розстріл, але з нагоди п'ятиліття радянської влади на Україні замінено йому цю кару десятилітньою тюрмою а Гусенгаймера засуджено на три роки примусових робіт.

За „Вістями“.

### Торговля в близькому Сході.

По Одесі прибув голова Управи Російської Східної Торговельної Палати Хозлов. У розмові зі співробітниками Ратау заявив він, що в Одесі відкритися білий чи відділ названої палати. Завданням тої білий буде зміщення торговельного зв'язку із близьким Сходом. Торговельні зв'язки між СРСР та Туреччиною, Єгиптом, Палестиною. Синосно та Грецією вже названі. Намічений одеський відділ палати повинен сімє ті зв'язки інтензивніше повести та закріпити.

(„Вісти“ 18. XII. 1924).

## Щирість Прушинського.

Східно-малопольський диктатор, фантичний голова „З'ємської організації народоних“ на плу С. Галичини і генеральний атажок чорної сотні забрав знов голос на сторінках „Слово Польского“ в університетській справі. Підтвердивши, що де-з Мадейскі та відомий Осілко робили в Празі та Поневебдах заводи совєд придириючих професорів у справі заснування університету для України в Лувну, він пише: „Головний тон університетської справи“ — гадость терориста. Вони постановили в Празі та Берліні, щоб у Львові оживити справу українського університету. Вони знають, що помисл українського університету похорошений у польській публічній опінії і що Поляки ніколи до нього не допустять. І тому старостам надати в справі актуальність шляхом агітації. Наслідком таких навад від „Руської“ змова кождому, в найближчих днях будуть тут перти всею силою пари до заснування університету, спелуючи на наївність і антоду в деяких польських політиків. Отже добре є горадити тим польським політикам, щоб вони забезпечили спокій, поробивши себе нервових п'янів. Ту „Руську“ нагілку слід переказати, бо вона висмієє до решти шкідливість помислу „Руського“ університету, якого зрештою не бажають навіть деякі пожежні „Руські“ агітатори. Вони пишуть про не в листах б глади або навіть публічно і домагаються замість університету фразових „Руських“ шкіл“.

Такі терористі тне Прушинскі про те, що навіть поважні „Руські“ агітатори не хочуть ніякого університету, а між Поляками ніби то є такі праведники, що проти волі України нахилують ім університет. Прушинскі має добру приметку, що не зважаючи на ніщо може часом стати правду про Поляків. А не повина заучити „Справу українського університету“ польська публічна опінія вже похорошила і до заснування державного українського університету Поляки ніколи не допустять“.

Таке ставовище всіх польських політичних партій відоме нам не від нині. Та а деякі польські політичні групи, які на словах нібито хочуть заснувати український університет, а на ділі є тої самої думки про нього, що Прушинскі. Для нас краше ясно й відкрито ширість Прушинського від голословних заяв наприклад пересіців.

**20** С. М. здержується висилку часопису тим Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4'20 зол.

Ю. В. КИСІЛЕВСЬКИЙ.

## 3 Парижа.

### Новий рік.

Пошто в театр йти?... Та врешті охота найшла би, але місця у жадному не буде.

Годинник на вежі бє дев'яту... Поволі, мірно... Далі другий... Третий... На вулицях життя... Всі крамниці відчинені, море світла... Хватає стіхія, несе з собою, безжурно розколюючи. Сьогодні зустрічають новий рік...

Опера. Вікна „фоса“ освітлені фіолетовим світлом. В горі переходить воно аж у темпо-синє, в долині у рожеве. Мимоволі стаєш і дивишся на це лагідне, тесмичне світло. Здається там другий світ.

Але нема часу в сентименти бавитися, бо на вулиці веселе життя кипить... Сходжу на Boulevard des Italiens... Ледви минуться можна. Все йде всуміш. Елегантні туалети, дорогі футра, франки й смюки, разом з яскравим шалем на шні правдивого париського апаша.

На бульварі цілї ряди яро освітлених буд. Все тут є, чого душа забагне... І панчішки дамські, і шалі шовкові... В нихтих знав візитні карти друкують, на очак танці. Охочі стоять, ждуть, поглядаються. Ар-

тист малює вуглем портрети рису... Люлька в зубах, чуприна розкуйовалася, а довкола нього — людей!

В одній радіо грає, а влеститель прихвалює лампи електричні. Парижани люблять сензацію, люблять, щоб все відбувалося галасно із ефектом. Тому продавець тист і нугатів виліз на скриню, вбрав моноколь і циліндер, та на весь голос хвалить свій товар. І Парижане купують...

Кофейні повні... Над бульварями, над великим містом — тихе зоряне небо... Ні хто на нього не дивиться, бо всі зайняті землею та її купучим життям. Перед каварнями, ресторанами стоять столики й кірсла під полотняними дахами, до вулиці відкриті. А щоб гості не мерзли, бо багато їх і до цього лагідного клімату не звикло, стоять великі грубки з жарючим вуглем, та гріють троха не цілу вулицю...

Грає музика... Непроглядна юрба народу. Під червоною великою парасолою, на підвісненні засіло кількаох музикантів: дві гармошки, скрипка, щось у роді балалайки на барабані, калатала дерев'яний... Грають найновіші популярні арії. Одні співає... і продає ноти до пісень! В цьому й сук. А публіка купує та колішється до такту. На всіх бульварях гудуть ці пісні. Вічно їх чути...



## НИНІ В КІНОТЕАТРИ „АПОЛЛЬО“

ФІЛЬМ  
з новітньою виставою,ФІЛЬМ  
з мистецькою режисерієюФІЛЬМ  
небувалої сценеріїФІЛЬМ  
на підкладі повісті Петра Ванова

## KOEINGSMARK

ФІЛЬМ  
з чудово пареплітаними епізодамиФІЛЬМ  
незвичайно виконанийФІЛЬМ  
фасцинуючий гру артистівФІЛЬМ  
якого до тепер не було

## ОСТАННІ ВІСТІ.

## Конфлікт із Данцігом.

Мек Донель предложив знову польському комісареві позидімати польські поштові скриньки в Данцігу, щоб не спричинювати дальших конфліктів. Штрасбургер відкався. Тому Мек Донель заявив, що уповноважить данцігський сенат позидімати скриньки. Мін. Тугут на пресовій конференції заявив у справі Данціга, що Польща хоче оминути всякі збройні атаки доти, доки це буде можливо. Ясно сказати, Польща акме окончних засобів, колиб одну каплю польської крові пролило в цій справі. Уряд має ще досить санкцій, дуже прикрих для тих, що сходять із шляху закону. Польський уряд відкликався в справі конфлікту до Союзу Народів.

## 3 Італії.

Опозиція, що бере участь в засіданнях палати, рішила під проводом Джоліті, Саландри і Орлянда з політичних причин голосувати проти уряд. виборчого проєкту. Б. прем. Орлянді в промові умотивує становище опозиції. В Удіне переведено 200 домашніх ревізій, розглянуто 15 товариств. У селі біля Бергамо стріляв якийсь чоловік до фашистів і кількох ранив. На другий день його вбили. В Орарі знищили кілька локалів соц. синдикатів. У справі подій в Пізі звідомляв „Осерваторе Романо“, що три локалі „Месаджеро Тоскано“ повсім знищено і підпалено, ред. локаль і галія машин сплідровані. Знищено портрет папи й архієп. Пізи. З новим роком почали виходити 4 нові фаши. часописи в Турині, Палермо, Бергамо і Піяченці.

## Кабінет Лютера.

До кабінету Лютера віде по одному представникови з кожної

Quand la première, j'ai  
Le cœur plein d'émotion,  
J'allais chez Ninon la jolie!

Колі я у перший раз,  
Становивши ціло хвилюючись,  
Мав я зустрітись з Ніною...

В цілому місті таке життя... Парижаночки, підмалювані, прибрані, сміються, до всього і до всіх... Справжній Вавилон. У зелених, білих завоях з гарними чорними бородами, смагляві Гіндуси; йдуть новітнім, наче вони понад цим всім стоять... Шля колонія Китайців обіда країною каварию, сміються, шваргочуть уриваючи своєю мовою та дивляться на розбавлений Париж. Добігав піаніст. Гамір, спів змагається. Група Негрів у червоних френчах, не може, видно, діджати удару годинника, вже справляє Ной Рік... Обнімаються, цілуються... З театрів, кабареів висипаються гості. Бе піаніст.

На rue de Richelieu, чи десь там, понав і я в цей найбільший вир... Скопили, скрутили. Цілюються... але жень якось нічого не втілося... Далеко до хати. Прощайте веселі Парижане, я спішу в свій студентський Quartier Latin.

Сходжу в „метро“; підземелля гуде далі:

Quand la première fois...

Кладусь вранці в постіль, в ушах ще далі дзвенить весела арія... Париж, 1. 1. 1925.

фракції, за війською соц. дем. Кабінет буде позапартійний. З рамені мін. народовців віде Вальраф як мін. внутр. справ, а баварський нар. партії мін. справедливости Емінгер, з центру мін. праці д-р Браві, а мін. нар. партії мін. загр. справ Штресман. Інші теки одержать фаворит. На становищі остаеть д-р Геслер як мін. райхсвері і Каніц мін. агро. візації.

## Ревеляції в спаві Радіча.

Загребська поліція мала ніби то достарчити прокураторії документ, в котрім Радіч плянує: 1) евант. авбство короля, 2) заговор і повстання, 3) влівання Хорватії й Славонії від Югославії, 4) евант. побіду сел. партії в виборах. В документі зазначено, що хорватська сел. партія організована до боротьби з військом, жандармерією і поліцією. Документ має власноручний підпис Радіча.

## НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** Попередне (9) число 11-гого часопису конфіскувала польська прокуратура за два уступи статті п. з. „Данцігський епізод“.

— **Українська кобзарська капеля.** Енергійним заходами відомого нашого кобзаря п. Василя Ємця організувалось у Празі в жовтні 1924 р. кобзарська капеля. Складеться вона покищо з 15 членів — семих студентів-Українців із різних українських земель (Наддніпрянщини, Галичини й Кубині та одної Чехії). Ці члени капелі скінчили раз-іш кобзарський курс. За короткий час свого існування капеля встигла дати вже два публичні концерти у Празі, які увінчалися великим успіхом; особливо захоплено була чеська публіка. Представник чехо-слов. уряду, присутній на 1-ому концерті, висловив дивовижно високу оцінку п. Василя Ємця і його захоплення Миством Нар. Освіти звільнило капелю від податку з 2-го концерту. Капеля готується до дальших концертів.

— **Свято ялинки на ювілейнім п'ятидесятилітньому у Львові.** Нам пишуть: Дня 1. січня ц. р. відбулося на ювілейському передмісті у Львові диточе свято ялинки для убогої української дітвори. Свято вийшло дуже гасно. На його програму зложився патрістична промова п. дир. Сидли а, спів колядок, декляції, та вишеська вистава, яку підготали діти, підготавши п. унтерлейшні школи м. кор. Діти, Бершом свята була роздана паров між дітвору. Дарови і ті придбали Сирітські Опікушки жовтаського передмістя під проводом п. Василя і Кордано-ової з різними львівським філії Т-на охорони дітей і опіки над молоддю. Обдаровано 150 найбільших дітей, між які роздано крім святкових ласощів 70 книжок та 150 малювальних, дарованих 3 мешканцями містарицями, а надто 80 м. матері на убрання, 3 савески, 12 пар пачків і 1 пару черевичків. Гроші та т. п. придбаво зіброк по пачках о. о. Василья і с. Пятниць та приватних жертв.

— **Заразні недуги в підльвівських громадах.** Санітарні власті ствердили червоний тиф у Боршівцях, Днятрю та Яничів Старому. Пятнистий тиф стверджено в Чижиколі; строву віспи в Вілюгоріях, Бруховичах, Сигініці і Закарстинові; скривотичу в Кледрові і Знесіно; коклюш в Сихові; міський флікхт остерігає наслідки перед зносини з людьми в громад павільйонів численний недугами. Молодо з цих місцевостей можна вжити тільки преварено.

— **Грабін поштової каси.** В поштово-му уряді в Косієжині докано на днях напад на касу, з якої забрано 15.000 золотих. Вивозника алому небаром викрито — був ним поштовий урядник Куковський, що заробив гроші закоря собі в землі „на чорну годину“. Найдено майже всю готівку.

— **Під охороною штучної мряки.** На днях трапилися в т. зв. мюкотських тюрми у Варшаві сензаційна подія: утчі трьох політичних в'язнів. Один з в'язнів, що працював у кітлівні фабрики паперу, випустив з машини велику скляність паперу, яка напіванна подарила тюрми. З того скористали в'язні і почали тікати. Сторожа почала стріляти, але небаром пере-

неслася на варшавські вулиці тоді, як замкнені в келіях комуністи почали спілати Червоний Прапор. Заряджена погоня за втікачами привела їх напад до тюрми і шля авантюра закінчилась на сензації.

— **Найшовся кандидат на... ната.**

До канцелярії польського союму прийшов на днях лист від якогось обивателя, очевидного... Малополюші, який повідомляє маршала, що він піс до міністерства сповісності офієру на становище ката. В своїй офірті заявляє той малополюш, що за австрійських часів виконував він функції місце-ката та що своє ремісло знає як слід. За виконання обов'язків ката домагається малопольський патріот — платні урядника V. категорії, карту війнової їдзі другою класою, збереження наліска в тайні та постійної поліційної охорони.

— **Традиційна льондонська мряка.** Дня 12. ц. м. наїтла на Лондон густа мряка, яка припинила майже цілковито вуличну комунікацію. У багатьох місцях прийшло до зударів автомобілів, причому багато людей покалічено.

— **Романтична історія.** Редактор варшавського двотижневика „Пшегльонд Політичний“ Вацлав Грабінський убила свою 30-літню приятельку Ізабелю Гаатівну вистрілом з револьвера. Грабінського, який в певний момент не признався до злочину, арештовано.

— **Радикальний спосіб.** Щоби оминути можливості війни на мабзину, президент Нікасагу ліквідував у своєму уряді містоство війни...

— **Рейсодова злочинність.** Статистичні дослиди вказує, що злочинність у Зединних Державах переостає злочинність Англії і Франції і навіть Італії, де в порівнянні з числом населення, процент злочинності на 50 процент вищий від проценту злочинності в Зединних Державах. Протягом останніх 24 літ чисельність злочинів у Зединних Державах майже подвоїлася: в однім тільки 1921 році докано 9.000 осіб тоді, коли в тім році в Англії було тільки 900 убійств. Минулого року убито в самім Нью-Йорку 262 осіб тоді, коли в Лондоні згинув до рук злочинців 27 осіб. В Чикаго паде жертвою граббжі переічно 300 мільйонів доларів в рік. В 1922 н. докано там 319 крадіжок до банків і 126 крадіжок на банкових урядників.

— **Розбитом робітничо-лікарських установ на Україні.** З дня 1. жовтня 1922 р. мала українська ремісна медицина в своєму розпорядженні 201 лікарських установ, на 1. жовтня те число зросло до 627 установ, а з 1. жовтня 1924 о. дійшла скляність тих установ до 675. Крім цього має в сучасний мент т. зв. Робітничі (робітничі медичні) шк. 35 концентріальних пунктів, 19 пріютів, 7 санаторіів, 6 лічильних санаторіів і 6 тубдиспансерів. Робітничим докано медичне обслування молоті в числі 20 тисяч душ. В Донбасі переведено обслування робітничих. Теж зроблено в Озесі і Полтаві. Робітничі наразі тепер 176 лікарств з 5.884 ліжками.

— **Повідні хлібодавці.** Ноборні і різдвяні ремунерації в Нью-Йорку винесли по обчисленню одного з ноборських часописів 40 мільйонів доларів. Дікні фірми виплатили персоналові чотирнадцяту платню в деякі мірі-ру.

— **Фальшивинки грошей парад судом.** Перед українським Найвищим Судом у Харкові става в незалежні цівала спілка грошових фальшивинків. По спілці належали Лелечко, рібар Бродський, Голденштайн, Горенштайн та Гімницький — аї з Одеси. Спілка мала свою друкарню і кіпшину, при помочі яких вбивали гроші. На чолі спілки стояв Левенко. В 1923 р. вбили вони 2 тріліони фальшивинків. Коли в-едео червоні, були вони одні з п'ятирівневі червоні банкірні. Найвищий суд затвердив присуд одеського губерніяльного Суду. Всіх їх засуджено на кару смерті через розстріл. Інші менше замітні Сильжини в роді грошових конпортерів підіставали від 7—10 літ тюрми.

— **Смерть людини без нервів.** На днях помер в одному з відеских шпиталів Огто Бадер, славий як „людина без нервів“. Прошйшовши в житті різні фази полі в неволі, від проповідника й великого купця в Америці до ставного наймита, опинився вранці Бадер на становищі „артиста“ в одному з шпатартерів, де стояв на постаменті, удавав

зі себе восткову статую. В своїй спаніжності довів до того, що ніг „держався“ в одній позіції 10 до 30 мінут без дротів хоч би повилами, що звернуло на нього увагу лікарського сїта.

— **Свобода 2-3 містять 3 нощі роком.** — В справі просвітної роботи. — Що шні найважніше. — Кулі йдуть на родні гроші. — В справі еміграції до Канади. — Вісти з Куби. — Що в київ у чеського господаря. — Що робить пограблені сторожа. — Чого війна вказала. — Похід проти української школи. — Несподій на „коєсах“. — Ватаги на Україні. — Віля за поштові скриньки. — Справа б. пр. спрєвої Віти. — Номічки. — Економічні вісти. — Селянство на Україні. — До відома Союзу і Кружка УПТ. — Свято Просвіти в Станіславіві. — Дощас в краю. — Народна Торговля. — Вечеря. — Відділ вранньої поради.

— **На концерти Любим Калесса** приймає замовлення канцелярія Т-ва Лісенка до суботи (18. 1. ц. р.), коли продажу білетів переймає канцелярія Т-ва Шевченка (Ринок 104). Застереження на ці увагу замісцевих гостей, для яких зберезовано частину білетів, на оба концерти. 1175 1-1

— **Традиційна „Поосфоро“** члениці Мичанського Брацтва відбудеться дна 25. січня ц. р. (в неділю), о год. 12. в пол. в селі Нао. Домт. Вступ на прощору 5 ал. Члени, яким вислано повідомлення поштою, заволять заздальгідь згоносити в локалі Т-ва свою участь і зняти вкладку, щоб можна було приладити для них місце і накрити, бо при вступі на сцену не будуть прийматись ніякі згошення. Вступ на прощору має лише той член Мцд. Брацтва, який заплатив повнеску таксу (5 ал.) і одержав карту вступу, яку треба обов'язково з собою принести. 1196 1-1

## Дописи.

Тернопіль. (Вибори до каси хорих. Кооперативний курс). Дня 21. грудня м. р. переведено вибори до Поштовіої каси хорих в Тернопіль. Нагадують вони дивні вибори з австрійських часів до парламенту і галицького союму. Всі польські партії злучилися разом під проводом магістрату, виставивши спільну лісту з групи плаце-сипів (30 мандатів) і з групи праведальців (15 мандатів). Українці і Жиди злучилися в групі праведальців у спільний виборчий комітет і виставили спільну лісту (30 мандатів) по рімні Українців і Жидів. Цю лісту, означену ч. 2, що мала всі вигоди на побуду і здобуття зловиянення 30 мандатів, упродовж каси хорих, а влітню його польська більшість минала протесту українських і жидівських членів, уневажнила в цілості з цієї причини, що деякі національні кандидати були наліплі. Висесний рекурс до окружного уряду пави у Львові не мав успіху. Рекурс мігнено мотивуючи відмовою унж, що прикриття кандидатіву поміщено на одному аркуші, де були їх назвища, хоч різновласно прикрито чотирма листи, що мали ті самі хибні. Очевидно, грали тут роллю політичні моменти, бо неможливо було Польщі була тільки ліста ч. 2, що з 30 мандатів була би здобула більше як 20. бо Українці і Жиди творили у тій групі більше як дві третини голосуючих. Сустріти цього скажано віче на 19. грудня м. р. на яким реферат д-ра Степана Варяна про соціальне обслування і вибори до Поштовіої каси хорих та їх значення для нас, рішено у виборах з групи праведальців не брати участі, а натомість взяти участь в виборах з групи праведальців на українську лісту ч. 4, у котрій в 15 мандатах ми могли здобути один або два. Войкот виборів проголосили і жидівські праведальці так, що вибори з цієї групи були радше польською школою. Провіданий тернопільської Полонії вислали в поштові двох агітаторів в особах п. Вроні і п. Рогова і під клятвою національної зради вночили на польських дідичах і посесорат, щоб фірми достарили до голосування з надіями закупи дідичську службу і формали. Польське духовенство під загрозю неколкоких кар закликала сторожа і служини, щоб явилася до голосування і голосували на польську лісту, а тернопільські євфонди по службі Божій і по вербні гнали особистого цілним зламком свої ошечки до виборчої урни.

Вислід виборів не було тяжко перебацати. Не маючи ніякої конкуренції, бо українсько-жидівську лісту ч. 2 уневажнено, та сіною згнітання формали, дракскую до домашню службу, Польки д. д. о. б. у. л. всі тринадцять мандатів, що подала включно у польські руки. Характеристично.



